

Pesse, De Wemmenhoeve
Gemeente Hoogeveen (Dr.)
Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek

Steekproefrapport 2013-07/04Z

Pesse, De Wemmenhoeve, Gem. Hoogeveen (Dr.).
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

Een onderzoek in opdracht van
De Wemmenhoeve

Steekproefrapport 2013-07/04Z
ISSN 1871-269X
auteur: drs. C. Tulp (senior archeoloog)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef werkt volgens KNA 3.2.

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, augustus 2013

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 - 5779784
fax	050 - 5779786
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

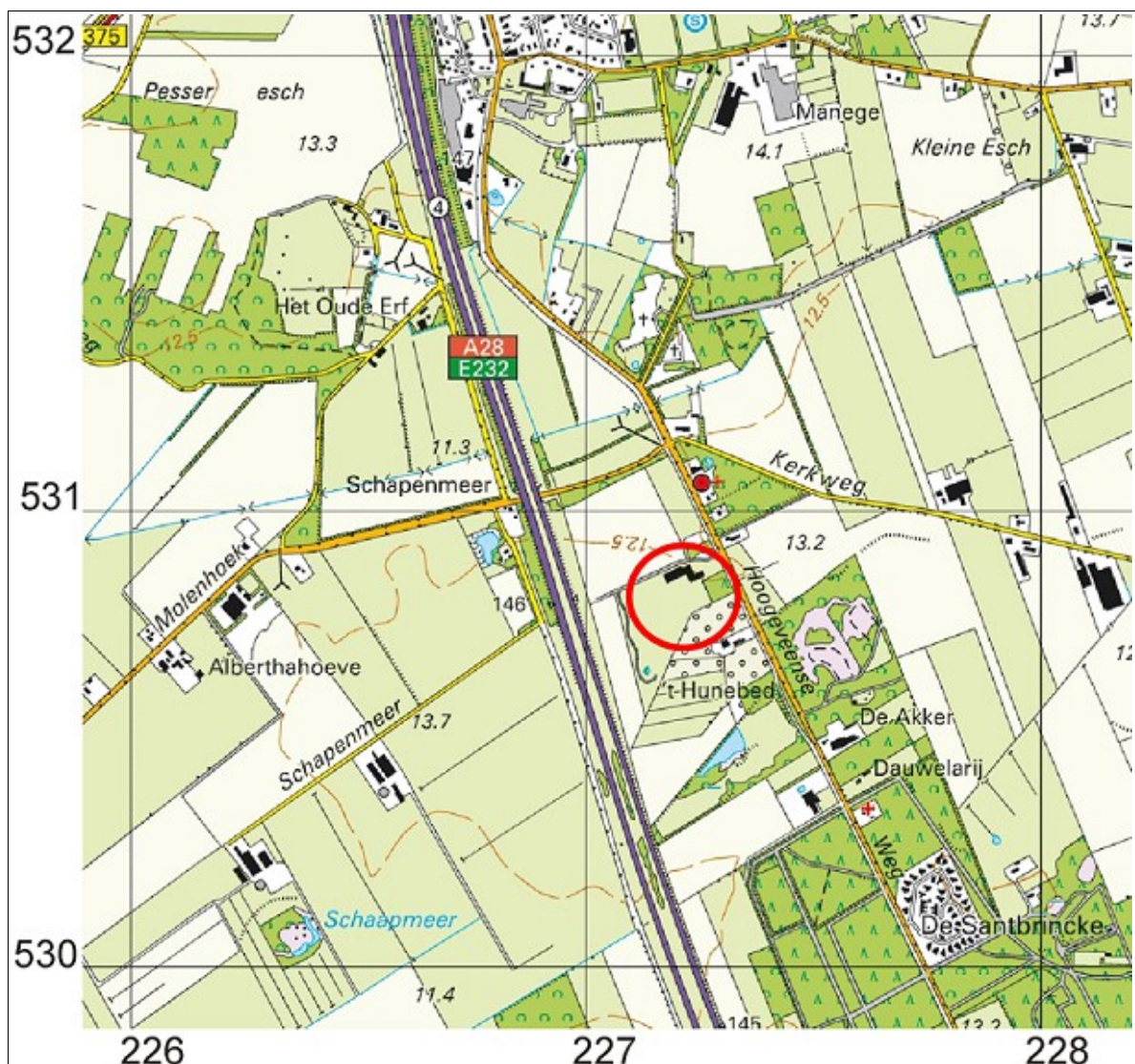
1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01).....	1
• 1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.2 LS01, LS02).....	1
2. Bureauonderzoek (KNA 3.2 LS06).....	3
• 2.1 Bronnen.....	3
• 2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04).....	4
• 2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04).....	7
• 2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03).....	9
• 2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05).....	10
3. Veldonderzoek (KNA3.2 VS05).....	11
• 3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01).....	11
• 3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.2 VS02, VS03).....	12
4. Conclusies en advies (KNA 3.2 VS07).....	14

Appendix I:	Archeologische periodes
Appendix II:	Bekende archeologische waarden
Appendix III:	Bodem
Appendix IV:	Geomorfologie
Appendix V:	Boorstaten en boorbeschrijvingen volgens Archeologische Standaard
	Boorbeschrijvingsmethode
Appendix VI:	Inrichtingsplan

Samenvatting

In plangebied De Wemmenhoeve te Pesse, gemeente Hoogeveen, provincie Drenthe, heeft op 18 juli 2013 een aanvullend inventariserend archeologisch veldonderzoek plaatsgevonden (zie Figuur 1). Dit onderzoek is een uitbreiding op het onderzoek dat reeds in 2005 in het plangebied is uitgevoerd [Tulp 2005]. De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is de geplande bouw van overnachtingsunits op een deel van het terrein dat bij het vorige onderzoek net buiten het onderzoeksgebied viel. Doel van het onderzoek is vast te stellen of er in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn.

Figuur 1: Pesse, De Wemmenhoeve: de ligging van het plangebied is met een rode cirkel aangegeven. Eén vierkant op de kaart komt overeen met één vierkante kilometer.
[Naar: mijn.kadaster.nl.]

Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureau-onderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysieke geografie, archeologie en historische geografie. Tijdens het veldonderzoek zijn zes aanvullende boringen geplaatst om de gaafheid van de bodem te bepalen en om archeologische indicatoren op te sporen.

De bodem van het plangebied bestaat uit een veldpodzolgrond. Binnen een straal van een halve kilometer rond het plangebied zijn geen meldingen bekend van archeologische vondsten of terreinen. In de omgeving zijn sporen van menselijke activiteiten vanaf het late paleolithicum aangetroffen.

De boringen lieten een grotendeels verstoorde bodem zien, ook rond de destijds uitgevoerde voornamelijk intacte bodem van boring 8. Op basis van de afwezigheid van cultuurlagen of van archeologische indicatoren en op basis van de grotendeels verstoorde bodem achten wij de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied De Wemmenhoeve klein. Wij adviseren geen archeologisch vervolgonderzoek voor het onderzochte terrein binnen plangebied De Wemmenhoeve.

Figuur 2: Pesse, De Wemmenhoeve: luchtfoto uit 2005 met in rood de begrenzing van het plangebied aangegeven. De genummerde stippen geven de boringen aan die tijdens het onderzoek in 2005 zijn uitgevoerd. [Naar: Google Earth.]

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01)

In opdracht van De Wemmenhoeve, vertegenwoordigd door mevrouw R. Kikkers, is binnen plangebied De Wemmenhoeve te Pesse (gemeente Hogeveen, Drenthe) een deel van het onderzocht op het voorkomen van archeologische waarden (zie Figuren 1 en 2). Dit onderzoek is een uitbreiding op het onderzoek dat reeds in 2005 in het plangebied is uitgevoerd [Tulp 2005]. De aanleiding voor het aanvullende archeologisch onderzoek is de geplande bouw van overnachtingsunits op een deel van het terrein dat bij het vorige onderzoek net buiten het onderzoeksgebied viel (ten zuidoosten van boringen 7 en 8). De met de nieuwbouw gepaard gaande graafwerkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische grondsporen verstoren. De diepte van de bodemingrepen zullen circa 80 centimeter bedragen.

Ter hoogte van boring 8 was de bodem redelijk gaaf en volgens de huidige richtlijnen van de provincie Drenthe moeten hier enkele extra boringen worden gezet. Doel van het huidige, aanvullende, onderzoek is dan ook het vaststellen of de bodem ten zuidoosten van boringen 7 en 8 gaaf is en of er in het onderzoeksgebied archeologische waarden aanwezig zijn.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen. Het bureauonderzoek uit 2005 is verouderd en wegens nieuwe richtlijnen voor dit type onderzoek diende het bureauonderzoek geactualiseerd en uitgebreid te worden. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de gaafheid van de bodem en de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden in het onderzoeksgebied. Hierbij wordt gekeken naar de mate waarin de bodemopbouw intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, bewerkt en verbrand bot, houtskool, etc.

1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.2 LS01, LS02)

Het plangebied bevindt zich ten noordwesten van Hogeveen en ten zuiden van Pesse en ligt ten oosten van de Rijksweg A28 (zie Figuren 1 en 2). Het plangebied ligt aan de Hogeveenseweg (huisnummer 43a), die de noordoostelijke begrenzing van het terrein vormt. Het oostelijke deel van De Wemmenhoeve, waar in 2005 boringen 2 tot en met 5 zijn gezet, is in de tussentijd heringericht. Ten noordwesten en zuidwesten is een aarden wal opgeworpen en zijn percelen samengevoegd.

Het totale plangebied omvat circa 2,8 hectare. In 2005 is ongeveer de helft hiervan onderzocht. Tijdens het aanvullende onderzoek zijn in het toenmalige onderzoeksgebied nog extra boringen rondom boring 8 geplaatst en is het resterende deel van het perceel van boringen 7 en 8 verder onderzocht (circa 4400 m²). Ten tijde van het huidige veldwerk waren beide percelen in gebruik als grasland. Voor een overzicht van de administratieve gegevens wordt verwezen naar Tabel 1.

Tabel 1: Pesse, De Wemmenhoeve: administratieve gegevens van het onderzoek.

Soort Onderzoek	Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek (IVO) – verkennende fase
Provincie	Drenthe
Gemeente	Hoogeveen
Plaats	Pesse
Locatie / Projectnaam	De Wemmenhoeve
Kaartblad	17C
Coördinaten hoekpunten plangebied	NO – 227,290 / 530,900 O – 227,325 / 530,820 Z – 227,165 / 530,630 W – 227,065 / 530,825
Status terrein (AMK-nr); ARCHIS-nr	n.v.t.
Bevoegde overheid	Gemeente Hoogeveen
Opdrachtgever	De Wemmenhoeve, vertegenwoordigd door mevrouw R. Kikkers
ARCHIS OM-code Onderzoek 2005 Aanvullend onderzoek	14129 57607
ISSNnr.	1871-269X
Steekproef projectcode	2013-07/04Z
Oppervlakte plangebied Oppervlakte onderzoeksgebied 2005 Oppervlakte aanvullend terrein	circa 2,8 hectare circa 1,4 hectare circa 0,44 hectare
NAP hoogte maaiveld	circa 13 meter boven het NAP
Maximale diepte onderzoek	130 cm onder het maaiveld
Uitvoering veldwerk	18 juli 2013
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis / E-depot / DINO-loket (boorgegevens)

2. Bureauonderzoek (KNA 3.2 LS06)

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. Daartoe zijn de in Tabel 2 weergegeven bronnen geraadpleegd. Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Tabel 2: Pesse, De Wemmenhoeve: gebruikte bronnen en kaarten.

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl)   ANWB, 2004. <i>Topografische Atlas Drenthe 1:25000</i>. ANWB bv, Den Haag, k.62.   Bazelmans, J., e.a. (eds.). 2011. <i>Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en bewoning vanaf de laatste ijstijd tot nu</i>. Uitgeverij Bert Bakker.   Bodemkaart. Alterra [ARCHIS].   Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].   Essen Provincie Drenthe [ARCHIS].   Geomorfologische Kaart. Alterra [ARCHIS].   Google Earth.   https://mijn.kadaster.nl   Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW).   Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).   Mulder, F.J. de, e.a. (eds.). 2003. <i>De Ondergrond van Nederland</i>. Wolters-Noordhoff Groningen/Houten.   Nijland, G., R.J. de Lange en J.C. Smittenberg. 1982. <i>Milieukartering Drenthe 1974-1978. III Fysische Geografie. Bijlage II: Fysisch Geografische Kaart van Drenthe schaal 1:50 000</i>. Rapport Provinciale Planologische Dienst van Drenthe, Assen, blad 5.   Numismatisch Informatiesysteem [NUMIS].   <i>Richtlijnen voor Archeologisch Bureau- en Veldonderzoek in de Provincie Drenthe</i> (1.0, 21 maart 2006).   Rijks Geologische Dienst. 1979. <i>Geologische Kaart van Nederland Emmen West 17 West. 1:50 000</i>. Haarlem.   Stichting voor Bodemkartering. 1978. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50 000. Blad 17 West Emmen</i>. StiBoKa, Wageningen.   Stichting voor Bodemkartering. 1978. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50 000. Toelichting Blad 17 West en Oost Emmen</i>. StiBoKa, Wageningen.   Stichting voor Bodemkartering, 1978. <i>Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000. Blad 17 en 18 Beilen/Roswinkel</i>. StiBoKa, Wageningen.   Tulp, C. 2005. <i>Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek op Locatie Wemmenhove te Pesse</i> (briefrapport). De Steekproef 2005-05/5. Zuidhorn.   12 Provinciën. 2005. <i>Luchtfoto Atlas Drenthe 1:14 000</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, p.145.   12 Provinciën. 2006/2007. <i>Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.90.   12 Provinciën. 2008. <i>Topografische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden (TMK) 1864</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.59.   Uitgeverij Nieuwland. 2006. <i>Grote Historische Topografische Atlas ±1898-1928. Drenthe 1 : 25 000</i>. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg, k.239.   Versfelt, H.J. 2004. <i>Kaarten van Drenthe 1500 - 1900</i>. Heveskes Uitgevers, Groningen.

Versfelt, H.J. & M. Schroor. 2001. *De Franse Kaarten van Drenthe en de Noordelijke Kust. 1811-1813*. Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam, k.16.

Versfelt, H.J. & M. Schroor. 2005. *De Atlas van Huguenin: Militair-topografische Kaarten van Noord-Nederland 1819-1829*. Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam, k.55.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties. 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland deel 2: Noord-Nederland 1851-1855, schaal 1:50 000*. Wolters-Noordhoff, Groningen, k.94.

www.bing.com

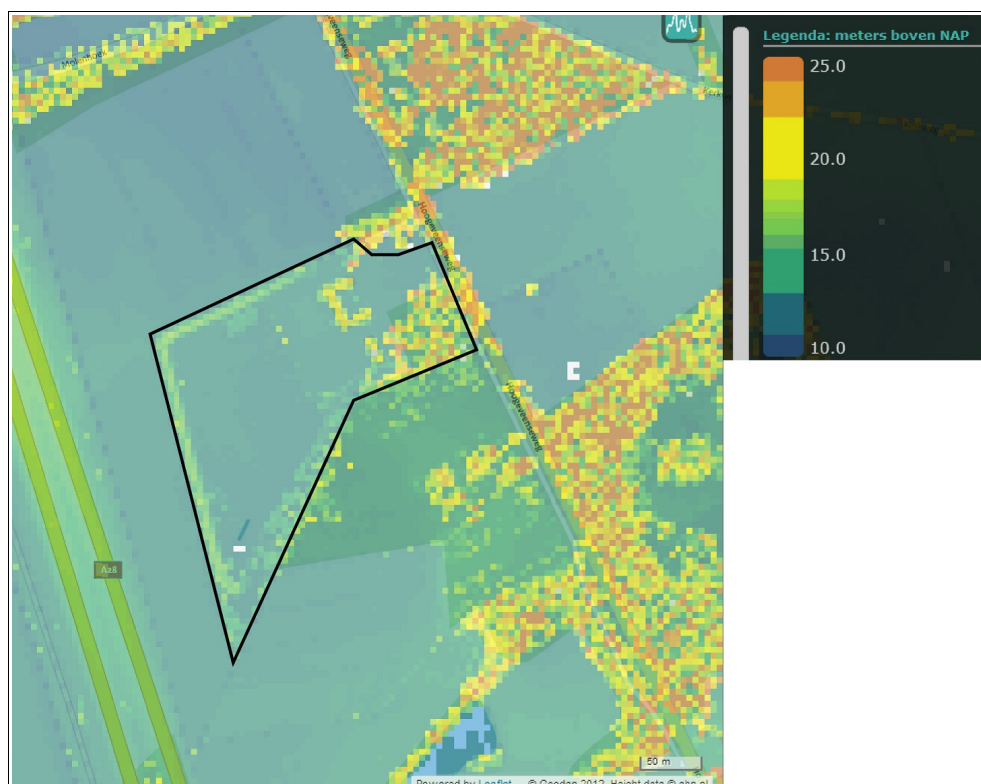
www.dewemmenhoeve.nl

www.kich.nl

www.watwaswaar.nl

2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04)

De ondergrond van De Wemmenhoeve maakt deel uit van de Formatie van Drenthe, een pakket grondmorene die is afgezet tijdens de een-na-laatste ijstijd oftewel het Saalien (classificatie geologische kaart Dr6; voor een overzicht van perioden of tijdvakken wordt verwezen naar Appendix I). De grondmorene komt voornamelijk voor in de vorm van keileem. Aan de bovenzijde kan dit pakket geërodeerd zijn tot keizand. Hierboven is een minder dan twee meter dik pakket dekzand afgezet tijdens de slotfase van de laatste ijstijd (Weichselien, Formatie van Bortel).

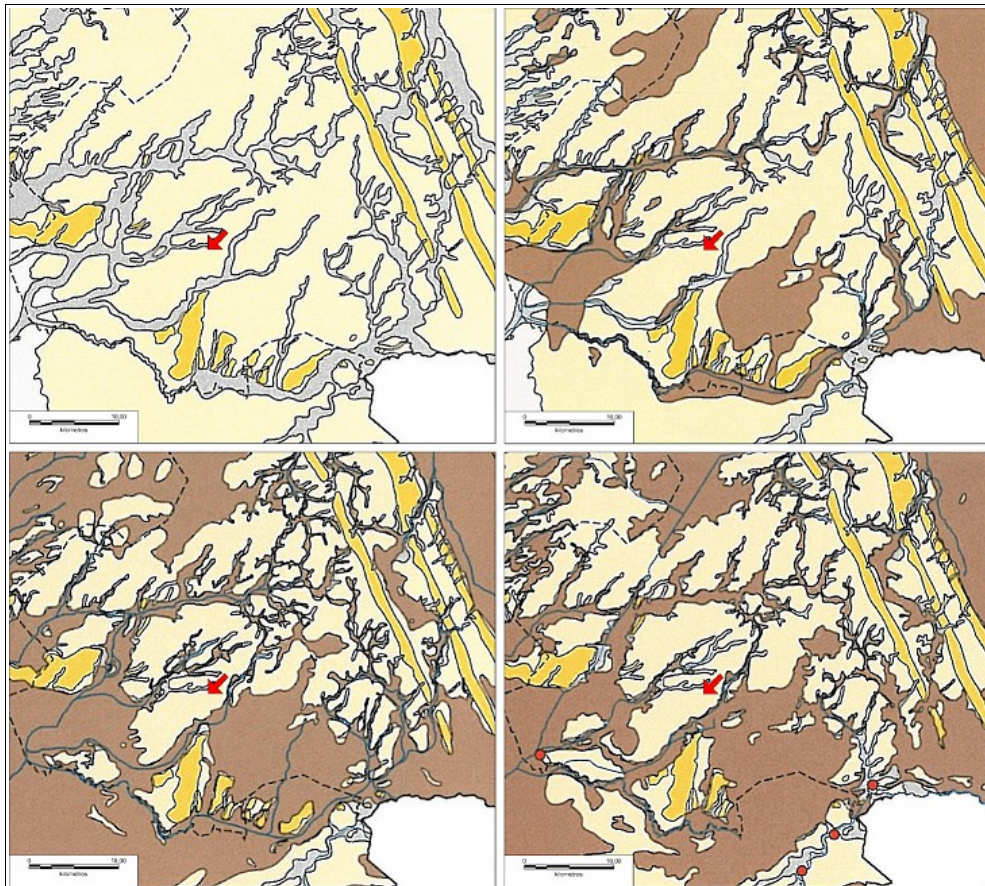

Figuur 3: Pesse, De Wemmenhoeve: hoogtekarte met in zwart de ligging van het plangebied aangegeven. Gebieden met een blauwe kleur liggen laag ten opzichte van de lichtbruin en geel gekleurde terreinen. Aan de west- en noordzijde van het plangebied is de aarden wal zichtbaar. Bebouwing en bomen vertekenen het beeld. [Naar: www.ahn.nl.]

Geomorfologische gezien bevindt De Wemmenhoeve zich binnen een gebied met grondmorene al dan niet met welvingen en bedekt met dekzand (classificatie geomorfologische kaart 3L2^a; zie Appendix II). Het gebied is zwak golvend en relatief hooggelegen, circa 13 meter boven NAP. Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is binnen het plangebied weinig variatie in hoogte te zien, met uitzondering van de aarden wal, de bomen en de bebouwing (Figuur 3).

Volgens de fysisch-geografische kaart ligt het terrein binnen een vlakte met microreliëf (classificatie fysisch-geografische kaart Gv1n; waarbij 'G' staat voor grondmorene of landijsafzettingen binnen 120 centimeter onder het maaiveld en 'n' staat voor een 40 tot 120 centimeter dik dekzandpakket).

Volgens de bodemkaart bestaat de bodem ter hoogte van het plangebied uit een veldpodzol met lemig fijn zand (classificatie bodemkaart Hn23x met grondwatertrap V: gemiddeld hoogste grondwaterstand minder dan 40 centimeter en gemiddeld laagste grondwaterstand meer dan 120 centimeter onder het maaiveld; zie Appendix III). De bodem bevat hier een tenminste 20 centimeter dik pakket keileem dat op een diepte tussen de 40 en 120 centimeter onder het maaiveld begint.

Figuur 4: Pesse, De Wemmenhoeve: uitsneden uit de *Atlas van Nederland in het Holoceen* [Bazelmans 2011]. Linksboven de situatie rond 9000 v. Chr.; rechtsboven rond 3850 v. Chr.; linksonder rond 1500 v. Chr. en rechtsonder circa 1850 na Chr. Het plangebied is aangegeven met een rode pijl. Geel is dekzandgebied, donker geel stuwwallen en bruin is veen. De kaarten zijn verschaald en naar het noorden gericht.

Tabel 3: Pesse, De Wemmenhoeve: overzicht van de ARCHIS-meldingen (voor dateringen en ligging van de waarnemingen en monumenten wordt verwezen naar Appendix I en IV).

ARCHIS-nrs	RD-coördinaten	Omschrijving	Datering
CMA			
9564/17C-002	228,260/531,150	terrein met sporen van grafheuvel, vergraven en beschadigd	laat neolithicum – ijzertijd
14492/17C-023	227,333/532,076	historische kern esdorp Pesse	middeleeuwen vroeg – laat
15318/17C-025	226,440/531,629	historische kern Pesse	late middeleeuwen – nieuwe tijd
CAA			
369/17CN-12	227,300/532,300	3 stenen bijlen, type <i>Fels-Rechteckbeil</i>	midden neolithicum – bronstijd
12176/17CN-6	226,750/531,350	oudste boomstamkano ter wereld	midden mesolithicum
12178/17CN-8	226,000/532,000	onderzoek BAI 1959: bij zandafgraving 2 boomstamwaterputten gevonden, scherven aardewerk, dierlijk bot, hutteleem	vroeg middeleeuwen B – C
33649/17CN-15	227,080/531,920	opgraving BAI 1981: 30 huisplattegronden, aardewerk, maalsteen-fragmenten, 6 waterputten, erfsloten, botanische resten	middeleeuwen vroeg C – laat A
55688/17CN-82	226,875/531,875	opgraving ARC 2002: 2 boerderij-plattegronden, 1 boomstamwaterput, scherven kogelpot-aardewerk, fragmenten maalsteen, stenen en vuursteen; 4 scherven handgevormd aardewerk	middeleeuwen vroeg C – laat B neolithicum – ijzertijd
57561/17CN-83	227,400/532,300	proefsleuvenonderzoek ARC 2003: bewerkt vuursteen (afslag en kern); scherven handgevormd aardewerk	paleolithicum – ijzertijd bronsstijd – ijzertijd
238273/17CN-16	226,570/532,150	opgraving BAI 1973: 12 plattegronden van boerderijen en bijgebouwen, boomstamwaterput, aardewerk, spieker, ovenkuil; afvalkuilen, aardewerk, spinklosje, maalsteen (ligger en loper), spiekers	vroeg middeleeuwen ijzertijd vroeg – midden
300040/17CZ-20	228,500/530,700	tientallen stukken bewerkt vuursteen; onbekend aantal klingen	mesolithicum laat paleolithicum
30089/17CZ-17	228,325/529,975	bewerkt vuursteen (kern en kling)	mesolithicum
402958/17CN-84	226,347/532,352	booronderzoek RAAP 2005: 9 scherven aardewerk; 3 scherven aardewerk; bewerkt vuursteen (1 kling, 4 afslagen)	ijzertijd – middeleeuwen ijzertijd – romeinse tijd laat paleolithicum – vroeg bronsstijd
420192/17CN-86	220,060/531,769	booronderzoek De Steekproef 2009: 5 scherven aardewerk; 2 scherven steengoed aardewerk	middeleeuwen vroeg – laat nieuwe tijd

2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04)

Binnen een straal van een halve kilometer rond het plangebied zijn geen archeologische vondsten of terreinen bekend in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) en het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Circa een kilometer ten oosten van De Wemmenhoeve zijn stukken bewerkt vuursteen uit het late paleolithicum en het mesolithicum gevonden [ARCHIS-nummers 300040 en 300089]. Ook uit het mesolithicum dateert de oudste kano ter wereld die in 1955 bij de aanleg van de Rijksweg A28 is aangetroffen [12176], circa 700 meter ten noordwesten van het plangebied. De kano is ongeveer 10.000 jaar oud. Minder dan een kilometer ten noordoosten van De Wemmenhoeve is nog een restant van een grafheuvel aanwezig uit de periode laat neolithicum/ijzertijd [9564]. Tegenover De Wemmenhoeve, aan de noordoostzijde van de Hoogeveenseweg, is in 2008 door het voormalige ARC bv een booronderzoek uitgevoerd [Onderzoeksmeldingsnummer 30516]. Hierbij is op sommige plekken een redelijk intact bodemprofiel aangetroffen, maar er zijn geen archeologische vondsten gedaan of archeologische indicatoren aangetroffen.

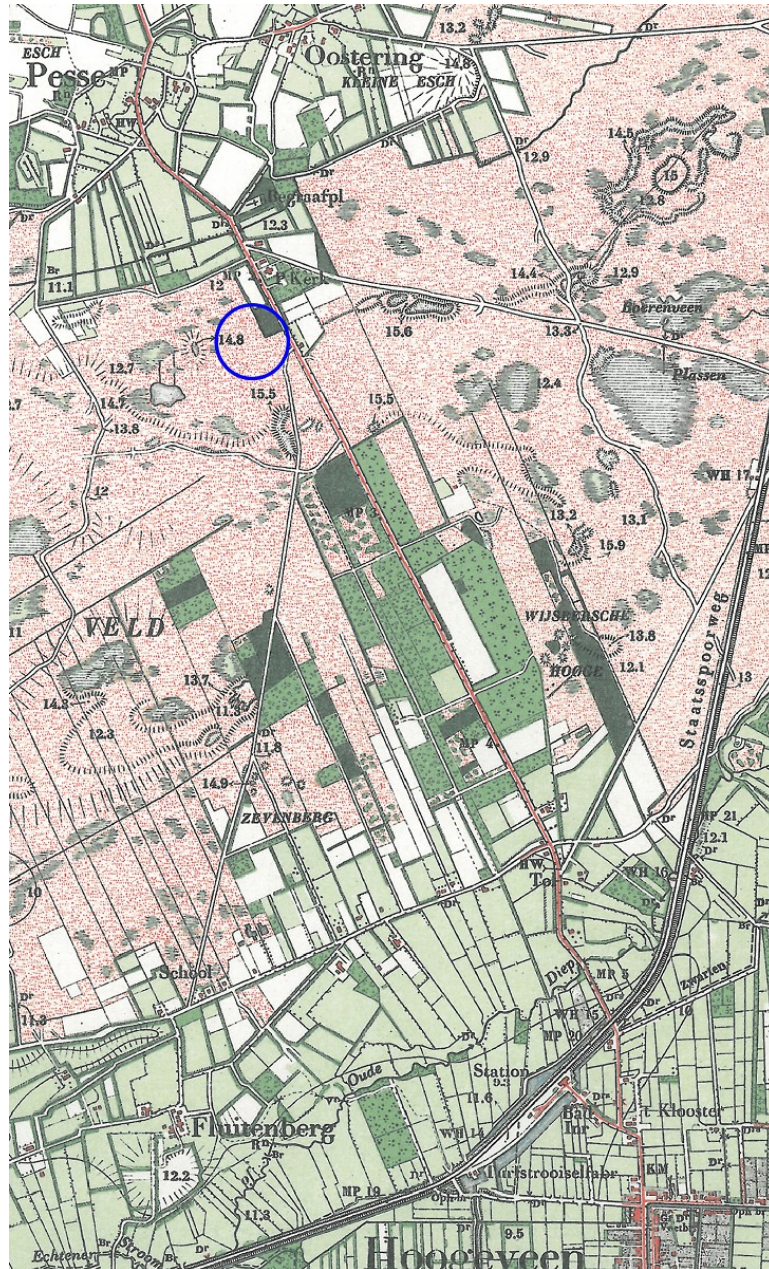
De overige meldingen in de omgeving van het plangebied liggen op ongeveer een kilometer afstand, bij Pesse. Er zijn twee historische kernen van het oude esdorp, namelijk een vroeg tot laat middeleeuwse kern en een latere [respectievelijk 14492 en 15318]. Aan de Oostering is in 2009 door De Steekproef bv een booronderzoek met veldkartering uitgevoerd, waarbij middeleeuws aardewerk is aangetroffen [420192; Onderzoeksmeldingsnummer 37229]. In 2010 is dit onderzoek voortgezet met een proefsleuvenonderzoek en opgravingen in het noordelijke en zuidelijke deel van plangebied Oostering [alle uitgevoerd door De Steekproef bv; Onderzoeksmeldingsnummers respectievelijk 41693, 43795 en 47320]. Hierbij werd de periferie van een nederzetting aangetroffen uit de periode vroege tot en met late middeleeuwen, met onder andere enkele bijgebouwen, erfscheidingen en boomstamwaterputten. In 1981 is hier bij de aanleg van het korfbalveld een deel opgegraven door het toenmalig Biologisch Archeologisch Instituut (tegenwoordig het Groninger Instituut voor Archeologie), waarbij een dertigtal huisplattegronden uit de middeleeuwen zijn gedocumenteerd, evenals zes waterputten en enkele sloten [33649]. Aan de noordzijde van de weg Oostering zijn in 1959 door het BAI twee boomstamwaterputten opgegraven, waarbij onder andere vroegmiddeleeuws aardewerk is gevonden [12178]. Ten westen van deze opgravingen heeft het ARC bv in 2002 een kleine opgraving uitgevoerd waarbij twee boerderijplattegronden uit de middeleeuwen zijn aangetroffen en vondsten uit deze periode. Ook is hier ouder aardewerk gevonden, namelijk uit de periode neolithicum/bronstijd [55688; Onderzoeksmeldingsnummer 2596].

Ten noorden van de middeleeuwse kern van Pesse zijn oudere vondsten gedaan. Hier zijn drie bijlen uit de periode midden neolithicum/bronstijd gemeld [369]. Tevens is er in 2003 door het ARC bv een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, waarbij aardewerk uit de bronstijd/ijzertijd is gevonden. Eveneens is er bewerkt vuursteen opgegraven uit dezelfde periode of ouder [57561; Onderzoeksmeldingsnummer 4611]. Ter hoogte van de A28 is in 1973 door het BAI een opgraving uitgevoerd waarbij onder andere afvalkuilen en aardewerk uit de vroege tot midden ijzertijd zijn gedocumenteerd. Ook zijn hier elf boerderijplattegronden, een hutkom, spiekers en

en waterput opgegraven [238273]. Hier vlakbij heeft RAAP in 2005 bewerkt vuursteen gevonden uit de periode laat paleolithicum/vroege bronstijd en aardewerk dat zowel in de ijertijd/romeinse tijd als in de ijertijd/middeleeuwen is gedateerd [402958].

Voor meer details en gegevens over de ligging wordt verwezen naar Tabel 3 en Appendix IV.

Figuur 5: Pesse, De Wemmenhoeve: detail van een historische kaart uit circa 1898 (verschaald en naar het noorden gericht). De ligging van het plangebied is met een blauwe lijn weergegeven. [Naar: Uitgeverij Nieuwland 2006.]

2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03)

Het plangebied is buiten de dorpskern van Pesse gelegen. Het terrein is pas laat in gebruik genomen. Tegen het einde van de negentiende eeuw lag het nog binnen een heideveld met vennen (zie Figuur 5). Alleen het noordoosten was beplant met bomen. Binnen het plangebied heeft in de twintigste eeuw een boerderij met stallen en een paardenbak gestaan. Ten tijde van het eerdere archeologische onderzoek in 2005 was één van de stallen en een paardenbak reeds afgebroken. Tijdens het recentelijk uitgevoerde veldwerk was de rest ook gesloopt en stonden de nieuwe gebouwen er. Ook was er in het noorden en westen van De Wemmenhoeve een aarden wal opgeworpen (zie Figuren 2, 6 en 7).

Figuur 6: Pesse, De Wemmenhoeve: foto genomen aan de noordoostelijke begrenzing van het onderzoeksgebied, richting het westen. Op de achtergrond is de aarden wal zichtbaar.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05)

Het plangebied bevindt zich binnen een gebied met grondmorene. Op Figuur 4 is te zien dat gedurende de prehistorie en de perioden erna het gebied droog genoeg is geweest voor bewoning. Het is niet door veen bedekt geweest.

De Wemmenhoeve ligt circa een kilometer buiten het dorp Pesse. Ter hoogte van het plangebied zijn geen meldingen gedaan van vondsten of archeologische terreinen. De omgeving van het plangebied was vanaf de steentijd in gebruik door de mens. Op ongeveer een kilometer afstand is bewerkt vuursteen uit de periode laat paleolithicum/mesolithicum gevonden. De beroemde kano van Pesse is circa 700 meter ten noordwesten van het plangebied opgegraven. Het is mogelijk dat er binnen het plangebied ook archeologische indicatoren uit de steentijd worden aangetroffen. Deze zullen voornamelijk bestaan uit bewerkt en/of verbrand vuursteen, houtskoolconcentraties en in de latere periode (neolithicum) ook scherven aardewerk. Verder zijn in de omgeving resten gevonden uit de bronstijd en ijzertijd en een grafheuvel uit de periode laat neolithicum/ijzertijd. Indicatoren voor menselijke activiteiten in de metaaltijd kunnen bestaan uit bewerkt steen, scherven aardewerk, metalen voorwerpen of resten van metaalbewerking. De archeologische indicatoren worden onder de bouwvoor, in de bovenste lagen van de podzolbodem verwacht.

Vondsten uit de middeleeuwen worden niet verwacht, gezien de ligging buiten de historische dorpskern en de late ingebruikname van het perceel.

Voor dit onderzoek is een KLIC-melding (nummer 13G228690) gedaan om na te gaan waar eventuele leidingen en kabels in de grond liggen en een daarmee gepaard gaande verstoring in de bodem te lokaliseren. Volgens deze melding liggen er ter hoogte van het onderzoeksgebied geen leidingen. Andere verstoringen, zoals verstoringen veroorzaakt door ploegactiviteiten, worden binnen het onderzoeksgebied wel verwacht, gezien het eerdere booronderzoek dat deels een redelijk intact bodemprofiel liet zien en deels een verstoorde bodem.

Tabel 4: Pesse, De Wemmenhoeve: specificatie archeologische verwachting.

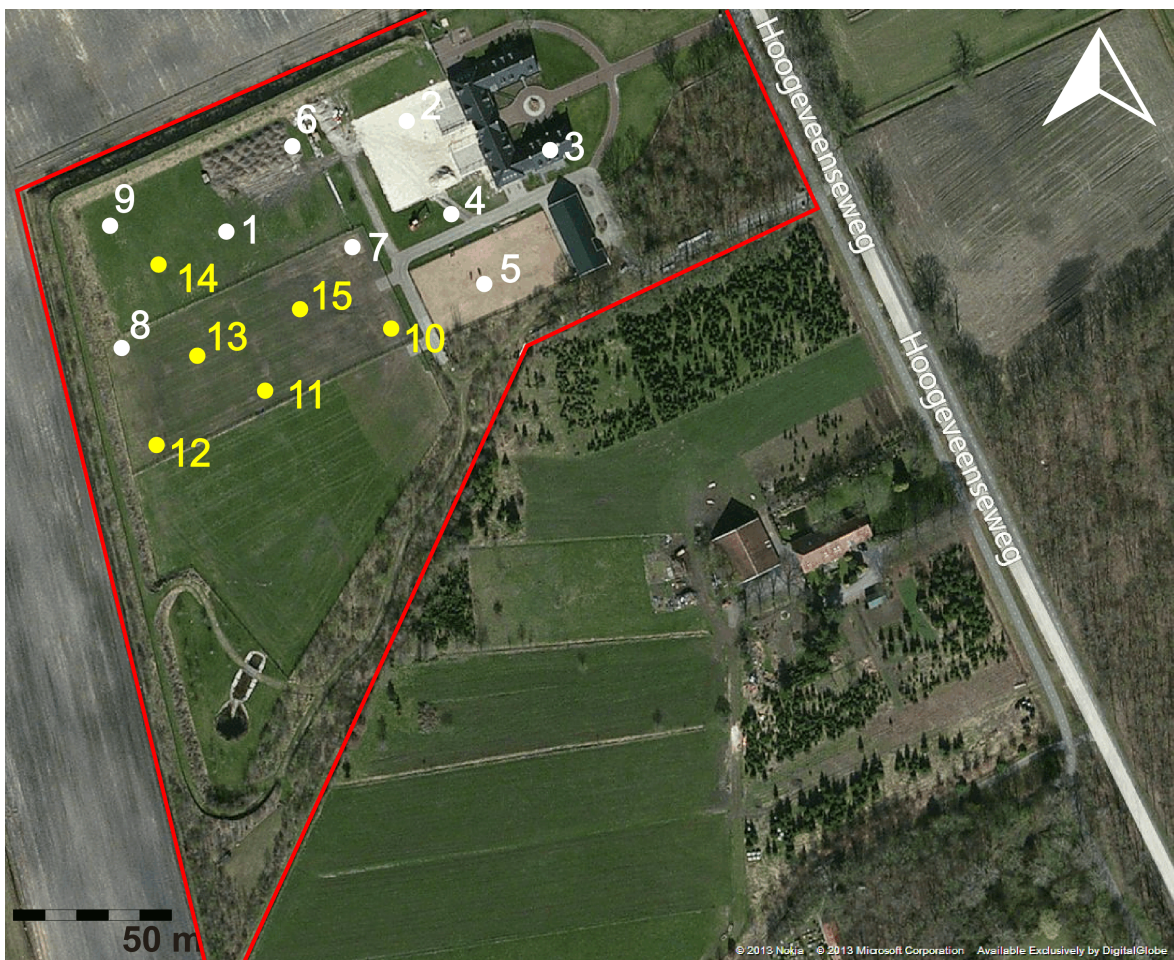
datering:	laat paleolithicum tot en met ijzertijd
complex:	nederzettingsresten
omvang:	vanaf enkele meters doorsnede
diepteligging:	in de bovenste lagen van de podzolbodem
locatie:	hele terrein
prospectiekenmerken:	vuursteen, scherven aardewerk, houtskool, metalen voorwerpen
mogelijke verstoringen:	onbekend

3. Veldonderzoek (KNA3.2 VS05)

3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 18 juli 2013. Voor het inventariserende booronderzoek (verkennende en karterende fase) is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter. Hiermee is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. Het onderzochte deel van het plangebied heeft een grootte van circa 0,44 hectare. In totaal zijn er tijdens het onderzoek zes boringen geplaatst, waarvan er drie rond boring 8 zijn gelegen, waar in een eerder booronderzoek een redelijk intacte bodem is aangetroffen. Het aantal uitgevoerde boringen komt ruim overeen met het vereiste aantal boringen volgens de richtlijnen van de provincie Drenthe voor zowel de verkennende als karterende fase van een inventariserend booronderzoek.

Figuur 7: Pesse, De Wemmenhoeve: situatietekening met de boorlocaties. De begrenzing van het plangebied is met een rode lijn aangegeven. De aanvullende boringen zijn in geel weergegeven; de eerder uitgevoerde boringen in wit. Voor de RD-coördinaten wordt verwezen naar Tabel 1. [Naar: www.bing.com]

De opgeboorde grond is op een vier millimeter zeef gezeefd en bekeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren, zoals houtskool, baksteen en aardewerk. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald, alsmede alle overige bijzonderheden. De diepte van de boringen varieert van 75 tot 130 centimeter onder het maaiveld.

Boringen 1 tot en met 9 zijn uitgevoerd in 2005. Voor het aanvullende onderzoek zijn boringen 10 tot en met 15 gedaan. De boringen 10, 11 en 15 zijn verspreid over het perceel geplaatst (zie Figuur 7). Boringen 12 en 13 liggen ook op het perceel, maar bevinden zich ten zuiden en oosten van boring 8. Boring 14 is ten noordoosten van deze boring uitgevoerd, op het aangrenzende perceel. Van alle boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS. De vondstzichtbaarheid op het perceel was vanwege de aanwezigheid van gras slecht. Er is geen oppervlakte kartering uitgevoerd.

De hoogten van de boorlocaties zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Voor de RD-coördinaten van de afzonderlijke boorpunten wordt verwezen naar de boorstaten en boorbeschrijvingen in Appendix V. Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in paragraaf 2.5 getoetst.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.2 VS02, VS03)

Bodem

De bodem van het plangebied bestaat uit een veldpodzolgrond. Een intact podzol-profiel bestaat uit een E-horizont (lichtgrijze uitspoelingslaag), een B-horizont (bruine inspoelingslaag), BC-horizont (bruingele overgangslaag) en een C-horizont (gele laag waarin geen bodemvorming heeft plaatsgevonden).

Het eerder uitgevoerde booronderzoek liet een deels verstoorde bodem zien. Een E-horizont werd nergens aangetroffen. De B-horizont werd gaaf aangetroffen ter hoogte van boring 8 en verstoord bij boringen 2 en 6. De BC-horizont werd onder de bouwvoor waargenomen bij boring 1. Bij boringen 3, 7 en 9 werd onder de bouwvoor de C-horizont aangetroffen, die ter hoogte van boring 3 nog sterk verstoord was. Boring 5 bevatte keizand onder een meter dik verstoord pakket grond. Boring 4 kon destijds wegens teveel weerstand niet worden doorgezet.

Tijdens het aanvullende booronderzoek zijn boringen 10 tot en met 15 uitgevoerd. Een E-horizont is niet waargenomen. Boring 10 liet onder de bouwvoor een sterk verstoorde B-horizont zien, gevolgd door een BC-horizont, waarvan de eerste tien centimeter ook nog verstoord was. Op een meter onder het maaiveld werd het gele zand aangetroffen die hier stenen bevat (keizand). De bouwvoor van boring 11 is vermengd met een restant B-horizont en bevat veel stenen. Hieronder werd een sterk verstoorde BC-laag waargenomen. Circa een halve meter onder het maaiveld begint de C-horizont die vanaf circa 70 centimeter diepte lemiger wordt (verweerde keileem). Ter hoogte van boring 12 is onder de bouwvoor een verrommelde laag veraard veen aangetroffen, tot een diepte van een halve meter. Deze laag gaat abrupt over in de bruingele BC-horizont en op 60 centimeter diepte in verweerde keileem. Boring 13 bevat onder de bouwvoor een totaal verstoorde laag zand tot circa 70 centimeter onder het maaiveld, gevolgd door een gele C-horizont die rond 120 centimeter diepte overgaat in keileem. Boring 14 is tot een halve meter diepte totaal verstoord en bevat daaronder een gave BC-horizont en geel zand (C-horizont). De bodem ter hoogte van

boring 15 laat een tot zestig centimeter diep verstoorde bovengrond zien, gevolgd door de C-horizont die veel stenen bevat.

Archeologie

Er zijn in de bodem geen cultuurlagen of archeologische indicatoren waargenomen. De bodem bevat veel stenen, vooral in de C-horizont, maar hier zijn geen verbrande of bewerkte stenen tussen gevonden.

Figuur 8: Pesse, De Wemmenhoeve: foto genomen bij boorlocatie 14 richting het oosten.

4. Conclusies en advies (KNA 3.2 VS07)

De Wemmenhoeve ligt circa een kilometer ten zuiden van het dorp Pesse. Er zijn geen vondstmeldingen of meldingen van archeologische terreinen bekend uit het plangebied. In de omgeving zijn vondsten gedaan vanaf het late paleolithicum. In 2005 is reeds een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd binnen het plangebied. Van de negen boringen bleek destijds bij boring 8 nog een intacte B-horizont in de bodem aanwezig te zijn. Sindsdien heeft er herinrichting plaatsgevonden, met name in de oostelijke helft van het terrein. Door planverandering wordt een deel van het plangebied dat voorheen buiten de nieuwbouw zou blijven, erbij getrokken. Hiervoor is een aanvullend onderzoek uitgevoerd, waarbij zes boringen zijn gedaan (waarvan drie rond boring 8 om aan de huidige richtlijnen van de provincie Drenthe te voldoen).

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. Vooral indicatoren uit de steentijd en metaaltijd worden verwacht.

Tijdens het veldwerk bleek de bodem van het plangebied niet intact te zijn. Onder de bouwvoor was over het algemeen een verstoord pakket aanwezig waarin nog restanten van de originele podzolbodem waargenomen konden worden. Een E-horizont is in het plangebied niet aangetroffen en behalve in 2005 in boring 8 is er ook nergens een intacte B-laag opgeboord. De opgeboorde grond is gezeefd, maar er zijn geen cultuurlagen of archeologische indicatoren ontdekt.

Advies

Op basis van de afwezigheid van cultuurlagen of van archeologische indicatoren en op basis van de grotendeels verstoorde bodem achten wij de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied De Wemmenhoeve klein. Alleen de onderkanten van diepe grondsporen zouden nog bewaard kunnen zijn, maar voor de aanwezigheid van dergelijke sporen zijn tijdens het veldwerk geen aanwijzingen gevonden. Er zijn in het verleden en tijdens het veldwerk geen archeologische vondsten gedaan. Wij adviseren daarom geen archeologisch vervolgonderzoek voor het onderzochte terrein binnen plangebied De Wemmenhoeve.

Wij wijzen erop dat indien er bij de uitvoering van werkzaamheden onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, deze conform de Monumentenwet 1988 artikel 53 & 54 direct dienen te worden gemeld bij zowel de Hoogeveen als de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden, Provinciehuis, Team Sociaal Economische Ontwikkeling, Afdeling Economische Ontwikkeling, Mobiliteit en Cultuur, Westerbrink 1, 9405 BJ Assen (0592-365220 of 06-22662601; w.vandersanden@drenthe.nl).

Appendix I: Archeologische periodes

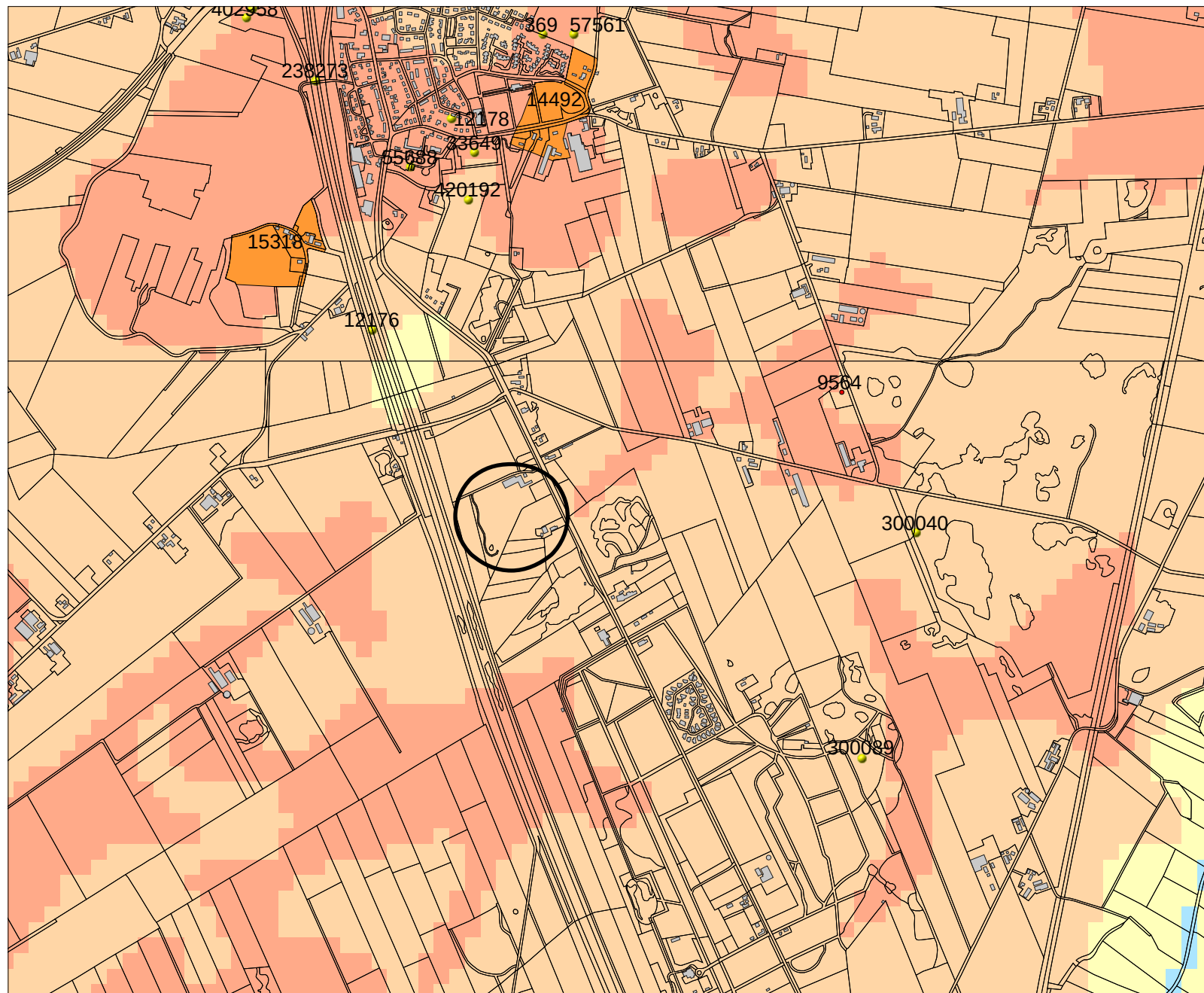
paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden
Saalien:	370.000 – 130.000 BP		
Eemien:	130.000 – 115.000 BP		
Weichselien			
Vroeg-Weichselien:	115.000 – 73.000 BP	vC.: voor Christus	
Midden-Weichselien:	73.000 – 13.000 BP	nC: na Christus	
Laat-Weichselien:	13.000 – 10.000 BP	BP: Before Present; Present = 1950	

Appendix II: bekende en verwachte archeologische waarden

Pesse, Wemmenhoeve

229471 / 532389

225581 / 529211

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- WAARNEMINGEN
- VONDSMELDINGEN

MONUMENTEN

- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

- Ligging plangebied

0 500 m

Archis2

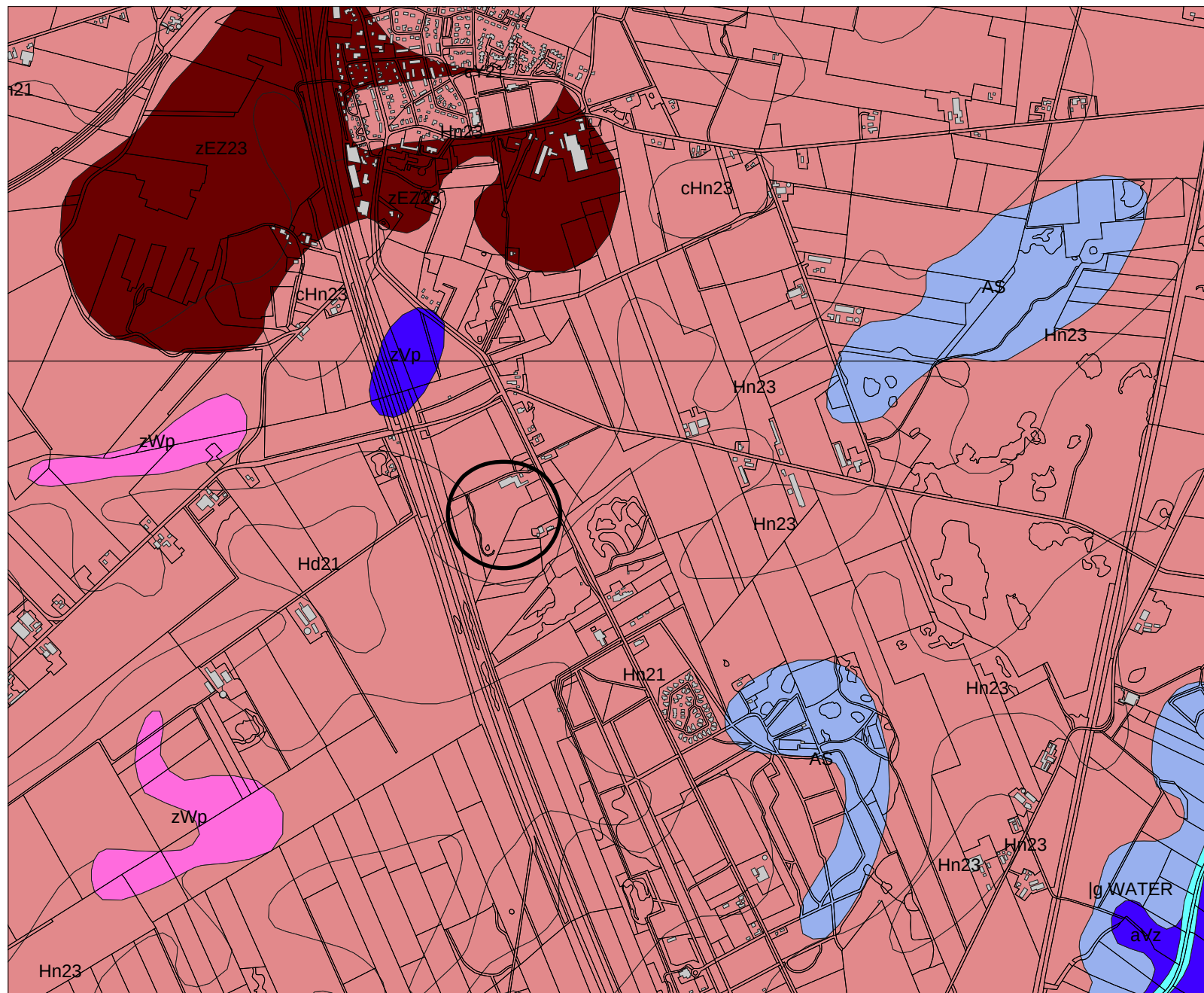
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Appendix III: bodem

Pesse, Wemmenhoeve

229483 / 532389

225594 / 529211

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- PROVINCIES

BODEM ((c)Alterra)

- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviatile afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalkh lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Zandgronden

zWp - moerige podzolgrond
Hd21 - haarpodzolgrond
Hn21/Hn23 - veldpodzolgrond
aVz - madeveengrond zonder podzol
zVp - meerveengrond met podzol
zEZ23 - hoge zwarte enkeerdgrond

AS - stuifzandgronden
cY21 - looppodzolgrond

0 500 m

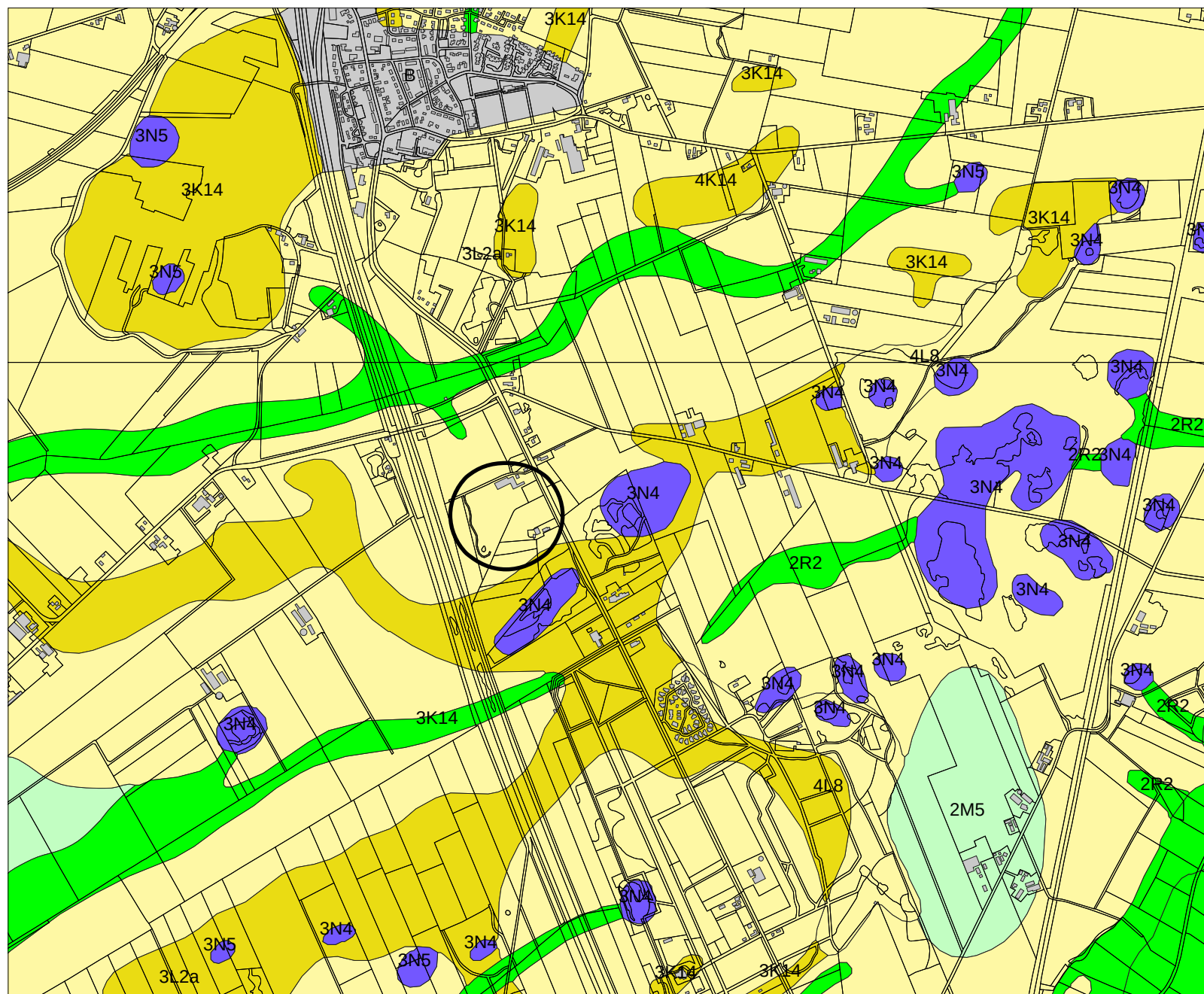
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix IV: geomorfologie

Pesse, Wemmenhoeve

229496 / 532389

225606 / 529211

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- PROVINCIES

GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)

- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaivormige glooiingen
- Niet-waaivormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

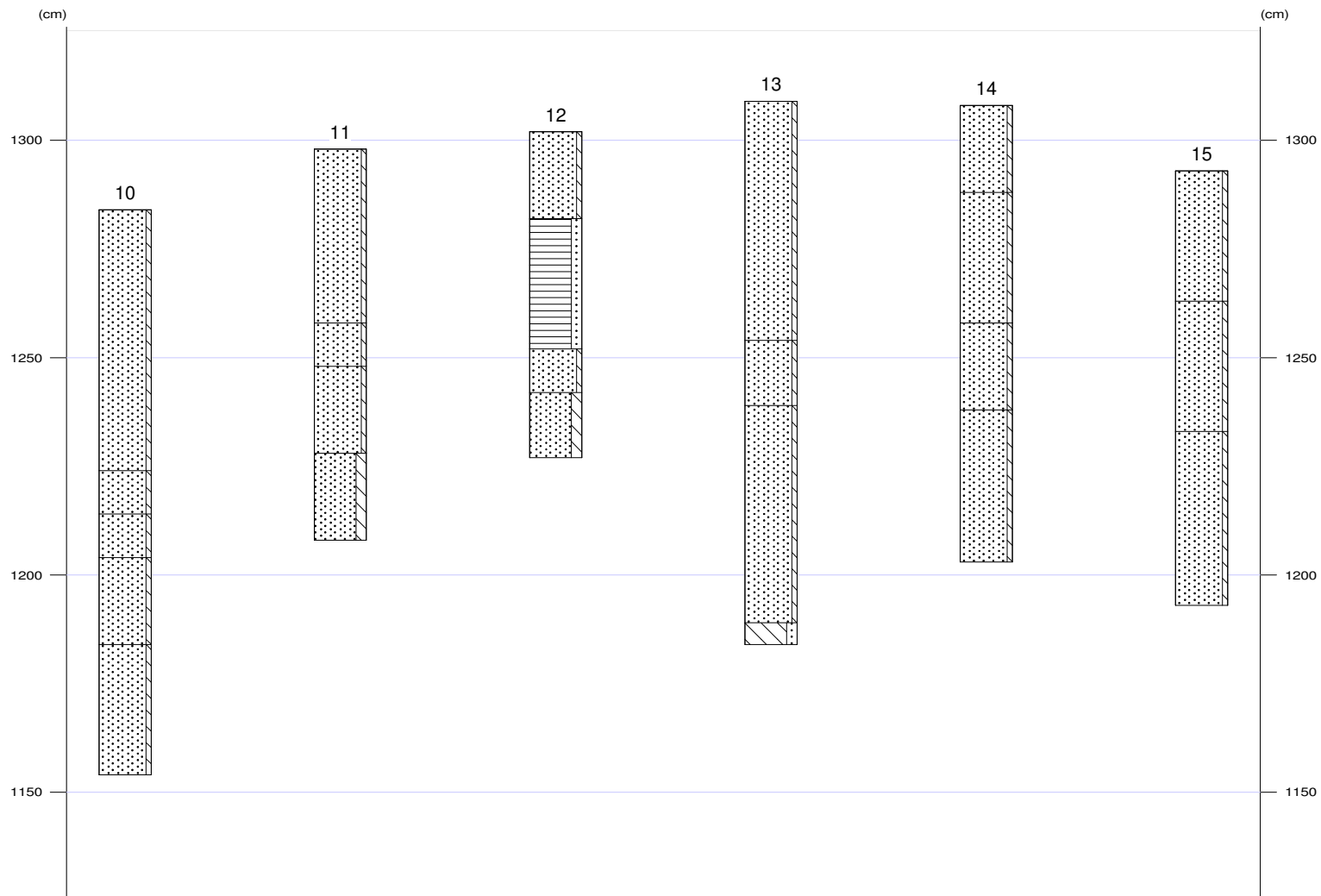
- 3K14/4K14 - dekzandrug
- 3L2a - grondmorene
- 4L8 - lage landduinen
- 2M5 - vlakte van grondmorene
- 3N4 - laagte zonder randwal, moerassig
- 3N5 - laagte zonder randwal, niet moerassig
- 2R2 - dalvormige laagte zonder veen

0 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

X-coördinaat (m) : 227193
Y-coördinaat (m) : 530779
Maaiveld (cm) : 1284

DE STEEKPROEF
archeologisch onderzoeks- en adviesbureau

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 60	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR3/1, Zand: matig fijn, bouwvoor
60 - 70	zand zwak siltig, bruin, 7.5YR3/4, Zand: matig fijn, B-horizont, Opm.: SterkVerstoord
70 - 80	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 7.5YR5/6, Zand: matig fijn, BC-horizont, Opm.: Verstoord
80 - 100	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 7.5YR5/6, Zand: matig fijn, BC-horizont
100 - 130	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 10YR5/6, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Stenen

X-coördinaat (m) : 227161
Y-coördinaat (m) : 530767
Maaiveld (cm) : 1298

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 40	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR3/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetBHorizont,Stenen
40 - 50	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 7.5YR5/6, Zand: matig fijn, BC-horizont, Opm.: Stenen,TotaalVerstoord
50 - 70	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 10YR5/6, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Stenen
70 - 90	zand sterk siltig, licht-grijs-geel, 10YR6/4, Zand: matig grof, C-horizont, Opm.: Stenen

X-coördinaat (m) : 227107
Y-coördinaat (m) : 530740
Maaiveld (cm) : 1302

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 20	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR3/1, Zand: matig fijn, bouwvoor
20 - 50	veen sterk zandig, donker-bruin-zwart, 7.5YR2/1, Opm.: AbrupteOvergang,Verrommeld,VeraardVeen
50 - 60	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 7.5YR5/6, Zand: matig fijn, BC-horizont
60 - 75	zand sterk siltig, licht-grijs-geel, 10YR6/4, Zand: matig grof, C-horizont, Opm.: Stenen

X-coördinaat (m) : 227119
Y-coördinaat (m) : 530765
Maaiveld (cm) : 1309

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 55	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR3/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetCHorizont
55 - 70	zand zwak siltig, bruin, 7.5YR3/4, Zand: matig fijn, B-horizont, Opm.: SterkVerstoord
70 - 120	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 10YR5/6, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Stenen
120 - 125	leem sterk zandig, licht-grijs-geel, 10YR6/4, Zand: matig grof, C-horizont, keileem

X-coördinaat (m) : 227109
Y-coördinaat (m) : 530798
Maaiveld (cm) : 1308

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 20	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR3/1, Zand: matig fijn, bouwvoor
20 - 50	zand zwak siltig, bruin, 7.5YR3/4, Zand: matig fijn, B-horizont, Opm.: SterkVerstoord

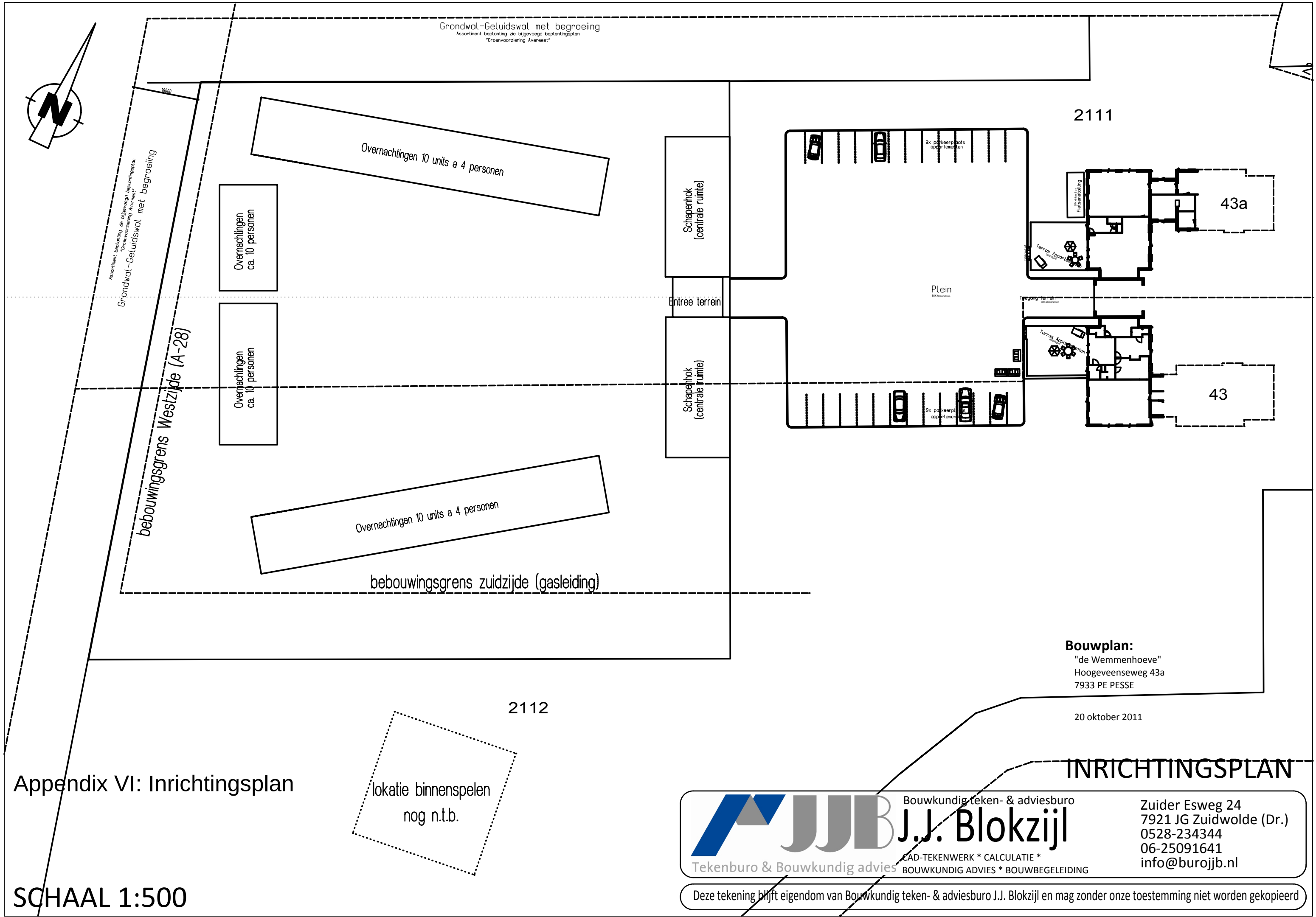
Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
50 - 70	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 7.5YR5/6, Zand: matig fijn, BC-horizont
70 - 105	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 10YR5/6, Zand: matig fijn, C-horizont

15

X-coördinaat (m) : 227162
 Y-coördinaat (m) : 530787
 Maaiveld (cm) : 1293

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 30	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR3/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetCHorizont
30 - 60	zand zwak siltig, bruin, 7.5YR3/4, Zand: matig fijn, B-horizont, Opm.: SterkVerstoord
60 - 100	zand zwak siltig, licht-bruin-geel, 10YR5/6, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Stenen

Appendix VI: Inrichtingsplan

SCHAAL 1:500

Bouwplan:
"de Wemmenhoeve"
Hoogeveenseweg 43a
7933 PE PESSE

20 oktober 2011

INRICHTINGSPLAN

Bouwkundig teken- & adviesburo
J.J. Blokzijl
Tekenburo & Bouwkundig advies
CAD-TEKENWERK * CALCULATIE *
BOUWKUNDIG ADVIES * BOUWBEGELEIDING

Zuider Esweg 24
7921 JG Zuidwolde (Dr.)
0528-234344
06-25091641
info@burojjb.nl

Deze tekening blijft eigendom van Bouwkundig teken- & adviesburo J.J. Blokzijl en mag zonder onze toestemming niet worden gekopieerd